Dini Dünya Görü?leri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dini Dünya Görü?leri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19932

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Dini Dünya Görü?leri Ölçe?i (DDGÖ), bireylerin dini inançlar?n?n ve de?erlerinin hayatlar?n? nas?l ?ekillendirdi?ini, ahlaki kararlar?n? ve ya?am amaçlar?n? nas?l etkiledi?ini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? veya uyarlanm?? bir **psikometrik** araçt?r. Ölçe?in Türkçe adaptasyon ve geçerlik-güvenirlik çal??mas?, 2016 y?l?nda Ali Ku?at ve M. Berrin Bulut taraf?ndan yap?lm??t?r. Bu çal??ma, ölçe?in Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu, ayr?ca ölçtü?ü yap?ya dair güvenilir ve geçerli sonuçlar verdi?ini göstermeyi amaçlam??t?r. Ölçek, 7 alt boyuttan olu?makta ve toplamda 19 madde içermektedir. Elde edilen yüksek iç tutarl?l?k katsay?s? ve iyi uyum gösteren Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, DDGÖ'nün Türkiye'deki popülasyonlarda dini dünya görü?ü yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçebilece?ini ortaya koymaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Dini dünya görü?ü, din psikolojisi, inanç sistemleri, ahlaki de?erler, psikometrik özellikler, geçerlik, güvenirlik, adaptasyon.

Yazarlar

Ali Ku?at, M. Berrin Bulut

Amaç

DDGÖ'nün temel amac?, bireylerin dini inançlar?n? ya?am pratiklerine, ahlaki yarg?lar?na ve genel ya?am amaçlar?na ne ölçüde entegre ettiklerini ve bu entegrasyonun bir dünya görü?ü olarak nas?l somutla?t???n? belirlemektir. Bu ölçek, dinin bireyin bili?sel ve davran??sal dünyas?ndaki merkezi rolünü nicel olarak ölçme ihtiyac?na yan?t vermektedir.

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? ise, orijinal yap?n?n Türk kültür ba?lam?nda geçerlili?ini ve güvenilirli?ini test etmek ve Türk ara?t?rmac?lar için dini dünya görü?ünü incelemede standart bir araç sa?lamakt?r. Bu adaptasyon, kültürel farkl?l?klar?n dini yönelimlerin ifadesindeki potansiyel etkilerini dikkate alarak, ölçe?in maddelerinin dilsel ve kavramsal e?de?erli?ini sa?lam??t?r.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, bireyin hayat?n anlam?n?, amac?n?, ahlaki de?erlerini ve toplumsal rollerini dinsel referans çerçevesi içinde tan?mlamas?n? ifade eden "Dini Dünya Görü?ü" yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap? genellikle sadece ritüel kat?l?m? veya inanç beyan?n? de?il, ayn? zamanda dinin bireyin ya?am kararlar?nda ve evren alg?s?nda ne kadar kapsay?c? ve yönlendirici oldu?unu da içerir.

DDGÖ, bu geni? yap?y? 7 farkl? alt boyutta inceleyerek, dini dünya görü?ünün çok boyutlu

ARABPSYCHOLOGY.COM

do?as?n? yakalamay? hedefler. Bu alt boyutlar, bireyin kutsal metinlere olan ba?l?l???n?, ahlaki de?erlerin kayna??n? dinde görme e?ilimini, ya?am amac?n? ilahi iradeye ba?lamay? ve dini önderlerin otoritesine atfedilen önemi içermektedir. Ölçek, bu bile?enlerin her birini ayr? ayr? de?erlendirerek yap?n?n derinlemesine anla??lmas?na olanak tan?r.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, Ku?at ve Bulut (2016) taraf?ndan gerçekle?tirilen Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile incelenmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçe?in teorik olarak öngörülen 7 faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde de do?ruland???n? göstermektedir.

Elde edilen uyum iyili?i istatistikleri ?unlard?r:

Ki-kare/Serbestlik Derecesi Oran? ($\chi 2/df$): 2,26

Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi (CFI): ,945

Yakla??k Kök Ortalama Kare Hatas? (RMSEA): ,065

Bu de?erler, özellikle CFI de?erinin .90'?n ve RMSEA de?erinin .08'in alt?nda olmas? (ve ideal olarak .06'ya yak?n olmas?) nedeniyle, ölçe?in veri ile model aras?nda kabul edilebilir düzeyde iyi bir uyum sergiledi?ini ve dolay?s?yla yap? geçerli?inin sa?land???n? göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenilirli?i, Türkçe uyarlama çal??mas?nda Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak hesaplanm??t?r.

Bu çal??mada ölçe?in genel Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s? **.93** olarak tespit edilmi?tir. Bu katsay?, sosyal bilimler ara?t?rmalar?nda mükemmel kabul edilen bir düzeydedir (genellikle .70 ve üzeri kabul edilebilirken, .90 ve üzeri çok güçlü bir iç tutarl?l??? i?aret eder). Bu yüksek de?er, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü ve dolay?s?yla ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Dini Dünya Görü?leri Ölçe?i, çok boyutlu bir yap?y? temsil etmek üzere tasarlanm??t?r. Ölçek, toplam **19 maddeden** olu?makta ve bu maddeler **7 farkl? alt boyuta** da??lm??t?r.

Ölçe?in faktör yap?s?, DFA ile test edilmi?tir. DFA sonuçlar?, 7 alt boyutlu yap?n?n istatistiksel olarak do?ruland???n? ve her bir maddenin kendi faktörüne yüksek yükler verdi?ini göstermi?tir. Bu alt boyutlar, dini dünya görü?ünün farkl? yönlerini (örne?in, kutsal metinlerin otoritesi, ahlaki

ARABPSYCHOLOGY.COM

referans, ya?am?n ilahi amac?) temsil etmektedir. Bu çok boyutlu yap?, ara?t?rmac?lara sadece genel bir dini yönelim puan? de?il, ayn? zamanda bu yönelimin spesifik bile?enleri hakk?nda da ayr?nt?l? bilgi edinme imkan? sunar.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme/Uyarlama (Türkçe adaptasyon ve psikometrik özelliklerin belirlenmesi)

Format: Öz bildirim ölçe?i.

Maddeler: 19 madde, 7 alt boyut.

Derecelendirme: 5'li Likert tipi derecelendirme. (1= Hiç kat?lm?yorum - 5= Tamamen kat?l?yorum)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama çal??mas?). Orijinal dil bilgisi net de?ildir, ancak Türkçe adaptasyonu mevcuttur.

Popülasyon Grubu: Genel yeti?kin popülasyonu, özellikle üniversite ö?rencileri ve dini inanca sahip bireyler.

Ya? Grubu: Ergenlik sonras? ve yeti?kinlik dönemi.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, geçerlik ve güvenirlik analizleri için uygun büyüklükte bir örneklem üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Kat?l?mc?lardan, verilen 19 maddeye 5'li Likert ölçe?i üzerinden ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmeleri istenir. Puanlama genellikle alt boyutlar ve genel toplam üzerinden yap?l?r; yüksek puanlar, dini dünya görü?ünün bireyin ya?am?nda daha güçlü ve belirleyici oldu?unu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Dini de?erler, dünya görü?ü, inanç, ya?am amac?, psikoloji, sosyal ara?t?rmalar, Do?rulay?c? Faktör Analizi, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ali Ku?at

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kurum E-posta Adresleri: kusat@erciyes.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Erciyes Üniversitesi, ?lahiyat Fakültesi (Uyarlama çal??mas? yap?ld??? dönemdeki tahmini adres).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?leti?im: Ölçe?in kullan?m? ve izinleri için sorumlu yazar Ali Ku?at ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ticari olmayan akademik kullan?mlar için genellikle ücretsizdir, ancak yazar onay? gereklidir.

Test Y?l?: Türkçe adaptasyon çal??mas? 2016 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

PDF Kayna??: Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: dini-dunya-gorusleri-olcegi-toad.pdf

Ek Kaynak Linki: Çal??man?n Academia.edu üzerinden eri?ilebilen bir kopyas? da mevcuttur: s3.amazonaws.com

Referanslar

Ku?at, A., & Bulut, M. B. (2016). Dini dünya görü?leri ölçe?inin Türkçeye uyarlanmas?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Uluslararas? Sosyal Ara?t?rmalar Dergisi, 9(43),* 2502-2509.

Dini Dünya Görü?leri Ölçe?i Maddeleri

DDGÖ, 7 alt boyut ve toplamda 19 madde içermektedir. A?a??da ölçekten örnek maddeler sunulmu?tur:

Kutsal kitab?mda geçen bilgilerin do?ru oldu?una inan?r?m.

Ahlaki de?erlerimin kayna?? dinimdir.

Dünyadaki amac?m Tanr?'n?n iste?i do?rultusunda ya?amakt?r.

Dini önderlerim dünya hakk?nda bana önemli bilgiler verirler.

Hayat?m? dinimin emretti?i ?ekilde ya?amaya çal???yorum.

ARABPSYCHOLOGY.COM